

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA
W PRZYPADKU UCZĘSZCZANIA DO ŻŁOBKA „PUCHATEK” W SOPOCIE
DZIECKA Z ALERGIĄ POKARMOWĄ**

Na podstawie:

Ośrodka Rozwoju Edukacji „Dziecko przewlekle chore – Dostosowanie warunków edukacyjnych dla dziecka z alergią”

I. Cel procedury

Określenie szczegółowych obowiązków rodziców oraz pracowników żłobka podczas sprawowania w Żłobku „Puchatek” opieki nad dzieckiem z alergią pokarmową.

II. Zakres procedury

Procedura dotyczy sprawowania opieki nad dzieckiem alergicznym w żłobku, a w szczególności: rygorystycznego przestrzegania diet, ograniczenia alergenów związanych z alergią pokarmową i reakcjach alergicznych.

III. Zasady postępowania w sytuacji, gdy do żłobka uczęszcza dziecko z alergią pokarmową

1) Na etapie rekrutacji dziecka do żłobka rodzice są zobowiązani do poinformowania dyrektora placówki o stanie zdrowia dziecka. Informacja ta powinna być poparta odpowiednią dokumentacją tj. zaświadczeniem od lekarza specjalisty, w treści którego powinny znaleźć się wskazania lub przeciwwskazania do samego uczęszczania dziecka do żłobka. Lekarz prowadzący powinien wyszczególnić w zaświadczeniu informację o typie alergii, alergenach i reakcjach alergicznych.

2) O obecności dziecka z alergią w grupie żłobkowej powinien zostać poinformowany cały personel opiekuńczy oraz administracyjno-obslugowy (w szczególności intendent/dietetyk i kucharz).

3) W salach, w których na co dzień przebywają dzieci z alergiami, powinien znajdować się w określonym miejscu wykaz indywidualnych diet pokarmowych poszczególnych dzieci z nazwiskami tych dzieci (kto, na co jest uczulony) oraz oświadczenia dotyczące alergii – dostarczone i podpisane przez rodzica danego dziecka.

4) Ustalenie diety dla dzieci z alergiami pokarmowymi powinno odbywać się w ścisłym porozumieniu i współpracy z rodzicami dziecka (dodatkowo, jeśli istnieje taka możliwość z lekarzem prowadzącym intendentem/dietetykiem).

5) Kucharz przestrzega rygorystycznych zasad dotyczących indywidualnych diet pokarmowych dzieci z alergiami uczęszczających do żłobka w ścisłej współpracy z intendentem/dietetykiem.

6) W przypadku wystąpienia niepokojących objawów u dziecka z alergią podczas pobytu w żłobku, dyrektor lub opiekunka dziecięca niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców /opiekunów prawnych/. Jeśli nie może się z nimi skontaktować, wzywa Pogotowie Ratunkowe.

W przypadku nieobecności dyrektora w żłobku, opiekunka dziecięca niezwłocznie informuje intendenta/dietetyka lub innego pracownika administracji o zaistniałym zdarzeniu.

7) Pracownicy żłobka. powinni zostać przeszkoleni w zakresie postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia dziecka (pierwsza pomoc przedmedyczna).

8) Do obowiązków dyrektora należy sprawowanie nadzoru nad wszystkimi pracownikami żłobka w realizacji zadań dotyczących opieki nad dzieckiem alergicznym.

IV. Działania w sytuacji, gdy do żłobka uczęszcza dziecko z alergią pokarmową

1) Pracownicy żłobka zobowiązani są do szczegółowego zapoznania się z dietą każdego dziecka.

2) Wszelkie zmiany w diecie dzieci z alergiami rodzice zobowiązani są przekazywać intendentowi/dietetykowi oraz opiekunkom w formie pisemnej (data, podpis rodzica)

3) Wszyscy pracownicy zobowiązani są do ścisłej współpracy z rodzicami.

4) Pracownicy żłobka, zobowiązani są do wzajemnej współpracy – intendent – kuchnia –opiekunki dziecięce- personel obsługowy:

- ogólny jadłospis przygotowuje intendent w porozumieniu z kucharzem,

- opiekun dziecięcy lub personel obsługowy codziennie dostarcza informacje do kuchni o obecności w żłobku dziecka z alergią,

- na podstawie dostarczonych informacji z poszczególnych grup kucharz w porozumieniu z intendentem/dietetykiem przygotowuje posiłki dla dzieci, uwzględniając indywidualne diety,

- przygotowane posiłki (śniadanie, II śniadanie, obiad, podwieczorek), z opisem diety, dostarczane są do poszczególnych grup, gdzie zanim zostaną rozdane dzieciom, są ponownie sprawdzane przez opiekunki i personel obsługowy pracujący w danej grupie,

- kucharz, w sytuacji najmniejszych wątpliwości przygotowany posiłek konsultuje z intendentem/dietetykiem żłobka

- posiłki dla dzieci z dietami eliminacyjnymi, szczególnie skomplikowanymi, są dodatkowo podpisywane imieniem danego dziecka,

- nad przygotowaniem posiłków dla dzieci czuwa kucharz i intendent/dietetyk

- opiekunki odpowiadają za podanie do spożycia posiłków dla dzieci z dietami eliminacyjnymi

5) Wszyscy pracownicy są zobowiązani do szczególnej ostrożności i czujności w opiece nad dziećmi z alergiami.

6) W sytuacji wystąpienia nagłych i silnych reakcji alergicznych u dziecka, opiekun dziecięcy lub dyrektor niezwłocznie informuje rodziców dziecka o zaistniałej sytuacji. Jeśli istnieje zagrożenie zdrowia lub życia dziecka wzywane jest Pogotowie Ratunkowe. W przypadku nieobecności dyrektora żłobka opiekunka dziecięca niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji intendenta/dietetyka lub innego pracownika administracji.

7) W przypadku, gdy dieta dziecka jest bardzo wymagająca oraz istnieje ryzyko wystąpienia wstrząsu anafilaktycznego po niewielkiej ilości alergenu, placówka w porozumieniu z Państwową Inspekcją Sanitarną może wnioskować o dostarczenie posiłku od rodzica/opiekuna prawnego (załącznik nr 2)

8) Dzieci z alergią pokarmową powinny spożywać posiłek w taki sposób, aby nie miały styczności z potrawami zawierającymi szkodliwy dla dziecka alergen.

V. Działania Rodziców

1. Rodzice dziecka z alergią pokarmową zobowiązani są:

1) dostarczyć na początku roku szkolnego:

- a) zaświadczenie od lekarza specjalisty potwierdzające alergię pokarmową u dziecka, jej rodzaj oraz inne wskazania lekarza;
- b) szczegółową listę alergenów (na piśmie), które należy wyeliminować z diety dziecka z dodatkowym opisem reakcji alergicznej na niepożądany alergen (np. wysypka, biegunka, opuchlizna, wstrząs anafilaktyczny) (załącznik nr 3)

2) W ciągu roku szkolnego rodzice są zobowiązani do bieżącej aktualizacji diety dziecka (każdorazowo)

– zmiany w diecie dziecka powinny być przekazane na piśmie intendentowi/dietetykowi oraz opiekunom w grupie, do której uczęszcza dziecko.

3) Dopuszcza się jedynie przyniesienie poczęstunku z okazji urodzin danego dziecka, ale tylko po wcześniejszej konsultacji z opiekunami i ustaleniem, czy te produkty są bezpieczne dla wszystkich dzieci.

4) Żłobek „Puchatek” nie ponosi odpowiedzialności za wszelkie reakcje alergiczne na niezgłoszone uprzednio (na piśmie) produkty, na które dziecko jest uczulone.

5) Wszelkie zmiany dotyczące stanu zdrowia dziecka (nie dotyczące alergii) powinny być zgłoszone natychmiast opiekunom i/lub dyrektorowi.

VI. Podawanie leków w żłobku

Wobec wychowanków na terenie placówki nie są stosowane żadne zabiegi medyczne oraz nie podaje się żadnych leków z uwagi na brak profesjonalnej opieki medycznej

VII. Sposób prezentacji procedury

1. Zapoznanie wszystkich pracowników żłobka z treścią procedury.
2. Zapoznanie rodziców z obowiązującą w placówce procedurą
3. Udostępnienie dokumentów na stronie internetowej żłobka.

VIII. Tryb dokonywania zmian w procedurze

Zmian w niniejszej procedurze może dokonać z własnej inicjatywy lub na wniosek pracowników dyrektor placówki. Wnioskodawcą zmian może być również rada rodziców.

IX. Dodatkowe informacje dotyczące alergii

Alergię definiujemy jako jakościowo zmienioną odpowiedź tkanek na alergen, polegającą na reakcji immunologicznej związanej z powstaniem swoistych przeciwciał, które po związaniu z antygenem doprowadzają do uwalniania różnych substancji, tzw. mediatorów reakcji alergicznej. Innymi słowy alergię określić można jako uczulenie, specyficzną nadwrażliwość organizmu na zetknięcie z obcą substancją wywołującą patologiczną reakcję układu odpornościowego .

Alergia przyjmuje różne postacie, może dotyczyć wielu narządów i mieć różnorodny przebieg – od łagodnego, np. łzawienia, kataru, do bardziej przykrego i niebezpiecznego, czyli wstrząsu anafilaktycznego:

Alergeny ze względu na pochodzenie można podzielić na:

- pokarmowe,
- kontaktowe,
- wziewne.

Biorąc pod uwagę natomiast siłę działania, wyróżniamy alergeny główne, czyli te, które wywołują reakcję alergiczną u ponad połowy danej grupy, oraz alergeny słabe.

Najczęstsze alergeny wziewne, czyli takie, które trafiają do organizmu wraz z wdychanym powietrzem i wywołują u osoby uczulonej atak astmy lub katar alergiczny, to:

- roztocza,

- pyłki roślin (drzew, traw, zbóż, chwastów),
- zarodniki grzybów pleśniowych (głównie Alternaria, Cladosporium),
- sierść zwierząt (najczęściej psa lub kota),
- wełna i pierze.

Alergia pokarmowa jest to nadwrażliwość organizmu na pewne składniki żywności (alergeny), której objawy są związane z układem immunologicznym. W rzeczywistości alergenami nie są produkty spożywcze, lecz zawarte w nich specyficzne substancje. Jednak w związku z tym, że jadłospis składa się z artykułów żywnościowych, mówi się zwykle o alergii na mleko czy orzechy, a nie na ich części składowe.

Najczęstsze alergeny pokarmowe to:

- białka mleka krowiego
- białko jaja
- żółto jaja
- orzeszki ziemne (arachidowe)
- ryby, skorupiaki
- seler
- soja
- pszenica

Reakcje alergiczne mogą wystąpić w ciągu kilku do kilkunastu minut po kontakcie z alergenem lub dopiero po upływie 24-48 h po jego spożyciu. Wysoka temperatura podczas procesów technologicznych może wpływać na właściwości alergenowe jakiegoś produktu, np. poprzez działanie na strukturę białek (ich denaturację, czyli zniszczenie).

Niestety, w większości przypadków alergeny zachowują zdolność do wywoływania alergii nawet po obróbce termicznej produktu. Zdarza się również, że ogrzewanie może zwiększyć jego alergenność. W związku z tym alergicy powinni starannie unikać artykułów spożywczych, na które mają uczulenie, bez względu na ich formę. Niektóre z typów alergii charakteryzują się lokalnym występowaniem objawów np. pieczeniem ust, inne natomiast posiadają charakter ogólnoustrojowy. Symptomami ze strony przewodu pokarmowego są przede wszystkim: biegunka, zaparcia, wymioty, nudności, wzdęcia, kolki jelitowe, nieprzyjemny zapach z ust, utrata łaknienia oraz zapalenie warg.

Alergia pokarmowa może się również objawiać: przewlekłym katarzem i/lub kaszlem, astmą, nawracającym nieżytem krtani, nawracającym zapaleniem oskrzeli i/lub płuc, zapaleniem ucha środkowego, mimowolnym moczeniem w dzień lub w nocy, krwimoczem, obrzękami stóp i dłoni, pokrzywką, atopowym zapaleniem skóry, liszajem, nadmierną sennością, bólami głowy, trudnościami w koncentracji, zmęczeniem lub nadpobudliwością. Konsekwencją alergii pokarmowej może być reakcja wstrząsowa (wstrząs anafilaktyczny), prowadząca nawet do zagrożenia życia, w związku z tym nie należy bagatelizować wystąpienia jakichkolwiek objawów u dziecka, lecz jak najszybciej zgłosić się do lekarza.

Do alergenów kontaktowych, uczulających w wyniku kontaktu ze skórą, zaliczamy:

- nikiel,
- chrom,
- bazalt,
- lateks,
- detergenty.

Istnieją też alergeny, które dostają się do organizmu poprzez wstrzyknięcie bezpośrednio do tkanek, a szczególnie uczulające to jad owadów błonkoskrzydłych, takich jak:

- osa,
- pszczoła,
- szerszeń.
- I inne owady

Warto wspomnieć, że substancje chemiczne również mogą uczulać drogą pokarmową, wziewną oraz przez skórę. W tej grupie znajduje się szereg leków, które mogą wywołać reakcję alergiczną, najczęściej są to niesterydowe leki przeciwzapalne (NLPZ) i antybiotyki.

Objawy alergii są bardzo zróżnicowane, w zależności od alergenu i typu alergii, obejmować mogą zmiany skórne, reakcje ze strony układu pokarmowego lub oddechowego, a także błon śluzowych oczu.

Do najczęściej występujących objawów alergii zaliczamy:

- katar w postaci wodnistej wydzieliny, spływającej po tylnej ścianie gardła,
- podrażnioną skórę nosa od częstego pocierania (szczególnie dostrzegalne u dzieci),
- świąd nosa,
- kichanie,

- suchy kaszel,
- świszczący oddech,
- uczucie duszności,
- zapalenie spojówek,
- łzawienie oczu, świąd,
- obrzęk powiek,
- wypryski skórne, pokrzywkę,
- suchość i świąd skóry,
- reakcje ze strony układu pokarmowego – biegunkę, ból brzucha, nudności, wymioty.

Objawy, które mogą sugerować wystąpienie wstrząsu anafilaktycznego:

- duszność lub poważne problemy z oddychaniem,
- uczucie silnego osłabienia,
- ostra reakcja układu pokarmowego, charakteryzująca się silnym bólem brzucha, któremu może towarzyszyć biegunka lub/i wymioty,
- zawroty głowy,
- kołatanie serca,
- wzrost tętna,
- spadek ciśnienia tętniczego krwi,
- „zimny pot”,
- utrata przytomności.

Objawy alergii po raz pierwszy mogą wystąpić w każdym wieku, mają też różny przebieg u poszczególnych osób.

Unikaniu alergenów przy przygotowywaniu posiłków w Żłobku „Puchatek” sprzyja:

- a) odpowiednie przeszkolenie personelu odnośnie alergenów,
- b) utrzymywanie higieny personelu, czystości sprzętu, urządzeń i naczyń,
- c) dokładne czytanie danych zamieszczonych na etykietach produktów spożywczych,
- d) unikanie żywności niewiadomego pochodzenia,
- e) przygotowywanie posiłków o prostym składzie, z jak najmniej przetworzonych produktów.

